

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

- 1.1 ความหมายของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.2 ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.3 พัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.4 การส่งเสริมพัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 2.2 ความหมายของผู้ปกครอง
- 2.3 ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 2.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.6 หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก

1.1 ความหมายของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กุลยา ตันติผลชีวะ (2547, น. 100) ได้กล่าวถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การสร้างเสริมความสามารถในการหยิบ จับ คัด เขียน และทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ฝ่ามือ และข้อต่อ ซึ่งเป็นการใช้มือ และข้อมือในการเคลื่อนไหวหยิบจับจะช่วยให้เด็กได้ใช้สายตา

ฟอร์แมน และ ฟ्लीท (Forman & Fleet, 1980, p. 3) กล่าวว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ ความสามารถในการบังคับ การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อแขน มือ และนิ้วมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา

นิวแมน (Neuman, Donald B. 1978, p. 26) ให้ความเห็นว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นกระบวนการของการใช้ประสาทสัมผัสกันในการทำกิจกรรมอย่างระมัดระวัง

แลนเดอร์ส (Landers, 2006, Online) ได้กล่าวถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การใช้มือทั้งสองข้าง และนิ้วมือในการจัดสิ่งของ รวมทั้งตาและมือประสานกัน การควบคุมการเคลื่อนไหวที่ดีจะต้องสามารถประสานกัน หรือควบคุมการใช้ตา และมือสองข้างให้สัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพแม่นยำ และปรับตัวในการเคลื่อนไหวได้

นกเนตร ธรรมบวร (2540, p. 73) กล่าวว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อมัดเล็กส่วนต่างๆ ให้ทำงานประสานกัน เช่น ตากับมือ นิ้วมือ ได้แก่ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด และการลากเส้นตามรอยปะ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง กล้ามเนื้อมัดเล็กที่ไม่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งเป็นการบังคับควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อนิ้วมือ เพราะนิ้วมือจะทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตาและประสาทสัมผัส ซึ่งสามารถทำกิจกรรมต่างๆ และทำให้ช่วยเหลือตนเองได้อย่างคล่องแคล่วและตามความถนัดของตนเอง

1.2 ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

แลนเดอร์ (Landers, 2006, Online) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กว่า การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อตา และมือ จะทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการเขียน การวาด และการจับวัตถุเล็กๆ หรืออุปกรณ์ เด็กวัยก่อนเรียนเรียนรู้ที่จะจับต้องวัตถุผ่านกระบวนการมอง ซึ่งจะบอกเขาให้ทำหรือไม่ทำอะไรที่เด็กกำลังทำกับวัตถุ

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544, น. 41) เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ ก็ต่อเมื่อมีการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ และสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี

พัฒนา ชัชพงศ์ (2541, น. 122) กล่าวถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้คือ การพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือให้แข็งแรง เด็กก็พร้อมที่จะลากเส้นมือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียน

อริชฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล (2546, น. 111) กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะที่สำคัญหนึ่งในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การแปรงฟัน งานศิลปะ รวมทั้งการเขียน ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้คล่องแคล่วจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น ด้านสติปัญญาให้ดีขึ้น เพราะกล้ามเนื้อมัดเล็กมีส่วนทำให้เด็กได้ใช้มือสำรวจ สังเกต สัมผัสจับต้องในทุกๆ กิจกรรม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, น. 100) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็น การพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ การจัดการหยิบจับ ปั่นแต่งสิ่งต่างๆ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะที่สำคัญ จะเคลื่อนไหวไปพร้อมกล้ามเนื้อตา มือ นิ้วมือ และแขนที่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของระบบ ประสาทของสมองที่สั่งงานไปพร้อมกัน ในการบริหารกล้ามเนื้อมัดเล็กให้มีความแข็งแรงจะทำให้ พัฒนาการของเด็กเกิดการรับรู้และสติปัญญา ตั้งอยู่บนพื้นฐานการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการเขียน ของเด็กต่อไป

1.3 พัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

อริษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล (2546, น. 111) กล่าวถึง พัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาตามวุฒิภาวะของสมองที่เป็นไปตามวัย โดยการพัฒนาจากต้นแขนสู่ปลายแขน หรือจากต้นไปสู่ปลาย

อายุ 1 ปี สามารถใช้นิ้วโป้ง และนิ้วชี้ได้ แต่ยังไม่คล่อง จึงกำสิ่งของทั้งมือ และลากเส้นเป็น แนวตั้งจากบนลงล่าง ขึ้นๆ ลงๆ ได้

อายุ 2 ปี สามารถเขียน โดยลากเส้นต่อเนื่องกัน ก่อนจะรู้จักลากเส้นตามแนวนอน สลับซ้ายขวา

สุชา จันทรเอน (2543, น. 41-42) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก แบ่งตามช่วงวัย ดังนี้

อายุ 3 ปี

1. ช่วยจัดโต๊ะอาหารได้ ไม่ทำถ้วยชามหล่น
2. ต่อแท่งไม้สี่เหลี่ยม 9 แท่งได้ในทางสูง
3. สร้างสะพาน โดยใช้แท่งไม้สี่เหลี่ยม 3 แท่งได้
4. แต่งตัวเองได้ ถ้าช่วยกลัด หรือปลดกระดุมให้
5. ปลดกระดุมด้านหน้าเองได้
6. เขียนแบบกากบาทได้
7. เขียนรูปคนตามที่สั่งได้

อายุ 4 ปี

1. กลัดกระดุมเสื้อเองได้
2. เขียนกากบาทได้เหมือน

อายุ 5 ปี

1. ผูกเชือกกรองเท้าได้
2. เขียนรูปสามเหลี่ยมได้เหมือน
3. เขียนตัวอักษร

อายุ 6 ปี

1. สามารถใช้มือและใช้ตาประสานกันดีขึ้น
2. การจับดินสอในการเขียนทำได้ดีขึ้น

3. ขอบวาดภาพพระบายสีแต่จะทำได้ไม่เรียบร้อย เพราะความไม่อยู่นิ่งของเด็ก
4. เด็กสามารถจะมองเด็กอื่นเล่น โดยที่มือของตนยังทำงานต่อไป
5. สามารถใช้มือและตาพร้อมๆ กันขณะเดินหรือนั่งเขียนหนังสือตัวเล็กๆ ได้
6. ชอบใช้มือหยิบอาหารใส่ปากมากกว่าใช้ช้อนส้อม

สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, น. 38-40) กล่าวถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ดังนี้

วัย 4 – 5 ปี

1. เสียบคลิปหนีบกระดาษลงบนกระดาษ
2. จับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
3. พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ และใช้นิ้วรีดตามรอบพับ
4. ประกอบภาพตัดต่อ 6 – 10 ชิ้นลงในกรอบ
5. มีความคล่องในการใช้กรรไกร
6. สามารถพับนิ้วมือของตนเอง เอาขึ้นหรือหกดลงทีละนิ้ว

วัย 5 – 6 ปี

1. สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
2. ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเล่นดินน้ำมัน
3. ไขและหมุนลูกบิดประตูด้วยกุญแจ
4. ร้อยด้ายขึ้นลงผ่านรูที่เจาะบนกระดาษฝึกเย็บ
5. เขียนพยัญชนะตามรอยปะได้
6. ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่างๆ ได้
7. ระบายสีภาพที่มีความละเอียด เล็กๆ โดยอยู่ในขอบเขต
8. เขียนชื่อตัวเองได้

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545, น. 322-323) กล่าวถึง การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ดังนี้

อายุ 1 ปี หยิบจับสิ่งของด้วยหัวแม่มือและนิ้วชี้ จับดินสอกลางแท่งด้วยอุ้งมือแล้วขีดเขียนไปมาได้

อายุ 2 ปี ชอบเล่นของเล่นที่ออกแรงมากขึ้น เช่น ตี หรือตอกด้วยค้อน ดึงออกหรือสวมใส่ของสองสิ่งที่มีรูปร่างเหมาะสมและมีสีที่สะดุดตา

อายุ 3 ปี กล้ามเนื้อแข็งแรง ใช้มือหยิบจับอาหารตลอดจนใช้ช้อนตักอาหารเข้าปากได้ช่วยตัวเองในการแต่งกาย เช่น ถอดและใส่กระดุมเสื้อได้เอง

อายุ 4 ปี วัยนี้สามารถช่วยตัวเองในการแต่งตัว ล้างมือ แปรงฟัน ได้มากขึ้น

อายุ 5 – 6 ปี สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรูปได้ดี ปั่นดินน้ำมัน เย็บผ้าด้วยเข็มเล่นโตวาดเขียนด้วยดินสอและสีน้ำได้

สรุปได้ว่า พัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กจะมีการพัฒนาที่เป็นไปอย่างมีระบบตามช่วงอายุที่ทำให้กล้ามเนื้อมีความแข็งแรงมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาจากต้นแขนไปสู่ปลายมือ ซึ่งกล้ามเนื้อมัดเล็กควบคู่ไปกับกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเปลี่ยนแปลงไปตามวุฒิภาวะของสมองที่เจริญเติบโตตามอายุ

1.4 การส่งเสริมพัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544, น. 41) กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ ดังนี้

1. ให้เล่นโยน – รับลูกบอล
2. ให้เล่นเกมและการเล่นที่ใช้มือ นั่งเล่นกับที่
3. ให้ใช้มือขีดเขียนเล่นบนดิน ก่อเจดีย์ทราย

4. ให้เล่นกับงานศิลปะ เช่น ให้อวดภาพระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ ให้อวดภาพด้วยฟูกัน หรือแปรงทาสีอันเล็กๆ ได้

5. ให้เล่นของเล่นที่ใช้มือ นิ้วมือ เช่น เล่น เปลี่ยนเสื่อตุ๊กตา ตีกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า เล่นร้อยลูกปัด เล่นภาพตัดต่อ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, น. 100) กล่าวถึง กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เพื่อฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือแล้ว ยังเป็นพัฒนาทักษะการใช้มือ เนื่องจากการกระตุ้นจากปลายกล้ามเนื้อมัดเล็กจะส่งไปยังใยประสาทเพื่อเพิ่มความเจริญงอกงามของใยประสาท ซึ่งมีกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมการปั้น เป็นการส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อฝ่ามือ ข้อมือ และนิ้วมือ ในการบีบ ดึง นวด ทบ ส่งผลให้กล้ามเนื้อแข็งแรง
2. กิจกรรมฉีกกระดาษ การตัด การปะติดกระดาษบนภาพ เน้นความสามารถของการจับ
3. การวาดภาพ ระบายสี
4. การพับ เป็นกิจกรรมเพิ่มความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือ
5. การฝึกความคล่องของกล้ามเนื้อ เป็นกิจกรรมที่ฝึกการเคลื่อนไหวพื้นฐานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ การต่อไม้บล็อก การร้อยลูกปัด

1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

กิเซล (Gesell, อ้างถึงใน ประมวลู ดิคินสัน, 2524, น. 178–179) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะ และมีขั้นตอนพัฒนาการ โดยเริ่มจากขั้นแรก คือการใช้มือตะบป ขั้นต่อมาจับของด้วยนิ้ว 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือ ต่อมาเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ จากนั้นหัวแม่มือจึงค่อยเลื่อนมาช่วยมาจับขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้ว ซึ่งทั้งหมดเป็นกล้ามเนื้อมัดเล็กที่มีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคล เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อต่อกระดูกและประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลงโดยที่ กิเซลได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวยับระบบความรู้สึก (Motor Sensory Coordination) เช่น ประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye – Hand Coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก

(Manipulation) เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal – Social Behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กกระหว่างบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อม และสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ก็เชลพบว่า ก่อนที่คนเราจะทำอะไรง่ายๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะบป ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วใช้หัวแม่มือค่อยๆ เลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้าย คือ การหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้ว ยิ่งไปกว่านั้น ก็เชลได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า เรียกว่า Cephalo – Caudal Sequence คือ หันศีรษะได้ก่อนชันคอ แล้วจึงคว่ำ คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่ง ตามลำดับ ส่วนพัฒนาการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อ เริ่มจากใกล้ลำตัวก่อนเรียกว่า Proximdistal Sequence ที่แขนขา ทารก ย่อมบังคับการเคลื่อนไหว แกว่งแขนขาได้ก่อนมือ และเท้าเด็กใช้แขนคล่องก่อนมือ และใช้มือคล่องก่อนนิ้ว ดังนั้นเด็กเล็กๆ เมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัว ต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้วจึงใช้มือและนิ้วดังกล่าว ถ้าจะให้เด็กเล็กๆ เขียนหนังสือ มักจะได้ตัวโตเพราะกล้ามเนื้อมือยังใช้ไม่คล่อง ได้แต่วาดแขนไปกว้างๆ ต่อมาเมื่อการบังคับกล้ามเนื้อบรรลุวุฒิภาวะแล้ว ทำให้เขียนตัวเล็กๆ ได้ เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วได้

อีริกสัน (Erikson, อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545, น. 47) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กวัย 2 – 3 ปี ขั้นการควบคุมด้วยตนเองหรือสงสัยอาย โดยเด็กเริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเองสามารถควบคุมและทำงานง่ายๆ ได้เหมาะสมกับวัย เช่น การหยิบอาหารเข้าปาก ซึ่งถ้ามีการบังคับหรือเข้มงวดมากเกินไปเด็กอาจรู้สึกว่าเขาเองไม่สามารถทำได้ จะส่งผลให้เด็กเกิดการพึ่งพา

เคปฮาร์ท (Kephart, 1971) ได้กล่าวถึงพัฒนาการเป็นลำดับขั้นของเด็ก คือ เริ่มจากการรับข่าวสารข้อมูลของเด็ก (information processing stage) เรียกว่า innate หรือ stimulus - responde reflex period (ระยะที่มีอยู่เดิมแต่กำเนิดหรือระยะของปฏิกิริยาการกระตุ้น - ตอบสนองโดยอัตโนมัติ) ระยะนี้เด็กจะมองกระพริบตา สะดุ้ง หมุนตัว และทำอะไรตามแบบอัตโนมัติ ระบบประสาทและกล้ามเนื้อจะค่อยๆ เจริญเติบโตขึ้นมาทีละน้อยปฏิกิริยาอัตโนมัติบางอย่างจะมีการปรับให้เข้าตามสถานการณ์ จากนั้นขั้นการรับรู้ (perceptual stage) จะเชื่อมโยงหรือปรับให้เด็กแยกภาพและพื้นได้ โดยอาศัยประสบการณ์ของเด็ก เมื่อเด็กมีกิจกรรม จะต้องอาศัยการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น การจับวัตถุเล็กๆ เด็กจะกระตุ้นนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ให้บีบเข้ามาในทิศทางตรงข้ามเพียงอย่างเดียว โดยไม่ออกแรงกระตุ้นส่วนอื่นๆ เมื่อเด็กเรียนรู้บรรลุการควบคุม จะทำให้เด็กสามารถบังคับมือให้เขียนหนังสือแยกมุมมองที่เหมาะสมและเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อไปสู่สิ่งนั้นได้ และเริ่มพัฒนาไปสู่การค้นคว้าโดยอาศัยตา และประสาทสัมผัสต่างๆ เพื่อให้เรียนรู้และสัมพันธ์กับการใช้กล้ามเนื้อในการเคลื่อนไหวอย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว

สรุปได้ว่า การใช้กล้ามเนื้อเล็กนั้น ทำให้เห็นว่า เด็กมีพัฒนาการกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเริ่มมาจากการเคลื่อนไหวอวัยวะในส่วนต่างๆ ที่เรียกว่ากล้ามเนื้อใหญ่ก่อนแล้วจึงค่อยๆ พัฒนาการเป็นการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งเป็นไปตามวุฒิภาวะ และการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งจะอาศัยการรับรู้ความรู้สึกและประสบการณ์ของเด็กช่วยให้การควบคุมกล้ามเนื้อเล็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ยุพาพร รูปงาม (2545, น. 5) การมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกัน จะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่กระทำ โดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้น กระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้น องค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

โกวิทย์ พวงงาม (2545) ได้สรุปถึง การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนาควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและไม่มองเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้ว ชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวในโอกาสต่อไปจึงอาจจะประสบความยากลำบาก

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภานโยบาย, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, น. 116) ยังได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ แนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหาร ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

2.2 ความหมายของผู้ปกครอง

ทรงพร สุทธิธรรม (2534, น. 31) กล่าวว่า ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือบุคคลที่รับเด็กไว้ในความดูแล โดยทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนด้วยความรักและเอาใจใส่ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็ก

มอริสัน (Morrison, 1988, p. 414) กล่าวว่า พ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา คนรู้จัก หรือคนที่ไม่รู้จัก ก็ได้ทำหน้าที่ดูแลชีวิตพื้นฐานนำแนวทางสนับสนุน ช่วยเหลือและแนะนำเด็ก ถือว่า บุคคลนั้นเป็นผู้ปกครอง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น. 3) ได้จำแนกผู้ปกครองไว้ 5 ประเภท คือ

1. ผู้ปกครองตามกฎหมาย พ่อ แม่ จัดเป็นผู้ปกครองตามกฎหมาย ต้องเลี้ยงดูลูกจนโตบรรลุนิติภาวะ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ประกอบอาชีพได้ บางครั้งเราจะพบว่า ผู้ปกครองไทยให้การดูแลเด็กจนโตเป็นผู้ใหญ่จนถึงตายก็มี

2. ผู้ปกครองโดยกฎหมาย หมายถึง ผู้ร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ทางกฎหมาย เพื่อเป็นผู้ปกครอง เช่น ผู้ที่ขอเด็กมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม มีความพร้อมและตั้งใจที่จะดูแลเด็กอย่างแท้จริง

3. ผู้ปกครองอุปถัมภ์ เป็นผู้ปกครองชั่วคราวที่รับเลี้ยงดูด้วยความรู้สึกเมตตา สงสาร อยากช่วยเหลือ เช่น ผู้ปกครองในสถานสงเคราะห์ ลักษณะของความผูกพันเป็นแบบผิวเผิน สิ่งที่เด็กได้จากผู้ปกครองอุปถัมภ์ คือ กำลังใจ

4. ผู้ปกครองทางชีวภาพ (Biological Parent) เป็นผู้ปกครองที่เกิดขึ้นในยุคของเทคโนโลยีการผสมพันธุ์ในหลอดแก้ว ผู้ปกครองประเภทนี้มี 2 ประเภท คือ แบบแรกเป็นเจ้าของยีนส์อีกแบบหนึ่งเป็นแบบฝากครรภ์ ทั้งสองแบบมีความผูกพันทางพันธุกรรมสูง แต่การเลี้ยงดูอยู่กับผู้ทำหน้าที่ผู้ปกครอง ความสัมพันธ์กับเด็กมีลักษณะเช่นเดียวกับผู้ปกครองทั่วไป

5. ผู้ปกครองโดยบังเอิญ พบได้ในกรณีเด็กหลงแล้วต้องรับเลี้ยง พ่อแม่เด็กตาย เด็กถูกนำมาฝากเลี้ยงความเกี่ยวข้องผูกพันระหว่างเด็กและผู้ปกครองน้อยมาก

สรุปได้ว่า ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่อบรมเลี้ยงดูที่ให้ความรัก เอาใจใส่ ห่วงใย และคอยช่วยเหลือในส่วนต่างๆ ที่เด็กไม่สามารถทำได้ ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กตลอดเวลา

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543, น. คำนำ-1) กล่าวว่า ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย นั้น พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก ควรตระหนักถึงความสำคัญ และเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมองของเด็กในวัยนี้ให้เจริญเติบโต และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เพื่ออนาคตของเด็ก และประเทศชาติต่อไป

สรุปได้ว่า พ่อแม่เป็นคนที่สำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งเด็กจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ถือว่าเป็นพื้นฐานของพัฒนาการ ในการพัฒนาด้านบุคลิกภาพในอนาคต พ่อแม่จึงจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ที่ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูให้เด็กเติบโตอย่างสมบูรณ์และเป็นอนาคตของสังคม

2.3 ความหมายและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

हरषा นิลวิเชียร (2535, น. 25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่พ่อแม่ ครู และบุคคลในชุมชน ทำงานร่วมกันตั้งแต่ การวางแผนการทำงาน การเรียนรู้ และการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของเด็ก

นิตยา ประพฤติกิจ (2539, น. 264) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยพัฒนาและจัดการศึกษาแก่เด็กของตน รวมทั้งให้แก่ตนด้วย

นงเนตร ธรรมบวร (2541, น. 31) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ของเด็กและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อรุณี หรดาล (2536, น. 9-12) กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก และโรงเรียน ดังนี้

1. ความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1.1 เด็กมีความรู้สึกปลอดภัยขณะที่อยู่ที่โรงเรียน เพราะผู้ปกครองมีความคุ้นเคยสนิทสนมกับบุคคลในโรงเรียน

1.2 เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และมีความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ

1.3 เด็กมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับเด็กได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเด็ก ทำให้เด็กมีสติปัญญาสูงขึ้น

2. ความสำคัญต่อผู้ปกครอง มีดังนี้

2.1 ผู้ปกครองสามารถแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แก่สถานศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อบุตรหลานของตน

2.2 ผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือช่วยกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น

2.3 ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา เพราะได้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

2.4 ผู้ปกครองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพัฒนาเด็ก หลักการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้เด็กที่บ้านมากขึ้น

3. ความสำคัญต่อสถานศึกษาปฐมวัย มีดังนี้

3.1 สถานศึกษาปฐมวัยรู้ถึงความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครอง สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ตรงตามความต้องการ

3.2 การที่ผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาช่วยในสถานศึกษา ทำให้อัตราส่วนจำนวนผู้ใหญ่ต่อเด็กถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.3 สถานศึกษาปฐมวัย อาจให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางเป็นแหล่งความรู้ให้แก่เด็กและครูได้

3.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้คำนึงถึงตัวเด็ก (Child Oriented) มากกว่าความรู้ด้านวิชาการที่จะให้เด็ก (Text Oriented)

3.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้ปกครอง ช่วยให้ผู้ครูปรับปรุงการทำงานและภาคภูมิใจในการทำงานมากขึ้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น.23-24) กล่าวว่า คุณภาพของโรงเรียนปฐมวัยจะดีได้ ต้องมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับเด็ก โรงเรียนไม่สามารถสอน โดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งทางโรงเรียนและผู้ปกครอง การที่โรงเรียนทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้จะมีประโยชน์มาก สิ่งที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง คือ คุณค่าของความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับโรงเรียนที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปกครอง นักเรียน และโรงเรียนคือ

1. ผู้ปกครองและโรงเรียนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับสถานการณ์ทางบ้าน และโรงเรียนของเด็กที่ผู้ปกครองสามารถบอกครู ครูสามารถบอกผู้ปกครองที่จะนำไปสู่พัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพได้ ลดข้อขัดแย้งระหว่างครูและผู้ปกครอง

2. ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับการพัฒนาเด็ก การสอนเด็กหลักสูตร และการดำเนินการเชิงบริหารงาน การศึกษาร่วมกันระหว่างครูและโรงเรียน

3. โรงเรียนสามารถใช้โอกาสมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ทั้งทางด้านการเลี้ยงดู พัฒนาการ การร่วมแก้ปัญหาเด็กกับการเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อม รวมถึง การสอนที่ส่งผลต่อการเรียนของเด็ก ระหว่างโรงเรียนและบ้านด้วย

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543, น. 12) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า นอกจากจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กแล้ว ยังเกิดประโยชน์ต่อครูและโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองกันเองอีกด้วย ดังนี้

1. ในด้านประโยชน์ต่อครูและโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกระตุ้นให้การดำเนินงานของครู และโรงเรียนเป็นไป โดยคำนึงถึงคุณภาพ ตามปรัชญา หลักการ ความคาดหวังหลักสูตร ทั้งในส่วนของการกำหนดแนวนโยบาย แผนงาน และการตรวจสอบติดตามผล โดยผู้ปกครองที่มีศักยภาพหรือประสบการณ์ทางด้านการศึกษาปฐมวัย สามารถมีส่วนร่วมในระดับปฏิบัติการ หรือ มีบทบาทในการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองคนอื่นๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียน หรือแม้แต่เป็นหลักในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองที่รู้จักกันอยู่แล้ว มีความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่ควรจะเป็น และช่วยให้เกิดการขยายกลุ่มของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นได้

2. ในด้านประโยชน์ต่อผู้ปกครองเอง ผู้ปกครองที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมจะเกิดภาคภูมิใจในตนเอง และมีความมั่นใจมากขึ้นในการแสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ปฐมวัย นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ของการมีบทบาทในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองยังสามารถพัฒนาสู่ระดับอุดมการณ์ได้กล่าวคือ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย จริงจัง ต่อเนื่อง สม่าเสมอ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายของผู้ปกครอง และอาจารย์ครูและชุมชน ซึ่งสามารถนำไปสู่ความร่วมมือในระดับที่กว้างขึ้น และส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กได้สอดคล้องกับสภาพชีวิตในความเป็นจริงที่เด็กดำรงอยู่

สรุปได้ว่า การที่พ่อแม่ โรงเรียน ชุมชน เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการทำกิจกรรมที่มีศักยภาพมากขึ้น โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน จะทำให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีมากขึ้น ผู้ปกครองมีความสำคัญในการพัฒนาเด็กร่วมกับครูและโรงเรียน โดยผู้ปกครองมีบทบาทที่ทำให้การพัฒนาการที่บ้านสืบเนื่องส่งต่อไปยังโรงเรียน จึงก่อให้เกิดประโยชน์กับพัฒนาการที่เด็กมีอยู่ส่งผลให้ทางโรงเรียนต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้มีการเจริญเติบโตที่มากยิ่งขึ้น

2.4 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

อรุณี หรดาล (2536, น. 6) ได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาปฐมวัยในการให้ข้อคิดเห็น เสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ สร้างลักษณะนิสัยที่ดี รวมทั้งการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กขณะอยู่บ้าน ซึ่งผู้ปกครองสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ให้เด็กหัดช่วยเหลือตัวเอง ช่วยให้คำแนะนำเด็กเกี่ยวกับการทำงานที่ครูมอบหมาย การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้าไปร่วมกิจกรรม หรือช่วยเหลืองานของสถานศึกษาปฐมวัยที่จัดขึ้น เช่น การเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง การไปทัศนศึกษาร่วมกับสถานศึกษา การร่วมกิจกรรมในวันหยุด เป็นต้น

พัชรีย์ สอนแก้ว (2536, น. 73-75) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งทางบ้านและโรงเรียนมีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา โดยคำนึงถึงความสำเร็จและพัฒนาการที่พึงประสงค์ของเด็กเป็นสำคัญ หากแต่สภาพความพร้อมของโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมที่จะเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูจึงย่อมแตกต่างกันไป โดยทั้งผู้ปกครองและครูสามารถเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกันได้ตามความเหมาะสม รูปแบบการติดต่อระหว่างผู้ปกครองกับครูควรทำสองทางคือ จากบ้านถึงโรงเรียน และจากโรงเรียนถึงบ้าน ซึ่งวิธีการที่ครูและผู้ปกครองจะติดต่อกันอาจทำได้โดย

1. การเยี่ยมเยียนโดยไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งตอนเช้าเวลาที่ผู้ปกครองมาส่งเด็ก และพบครูโดยบังเอิญ อาจทำให้ครูทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กด้วย

2. การที่ครูไปเยี่ยมบ้านเด็ก และผู้ปกครอง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูทราบสภาพครอบครัว สร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครอง และเด็ก

3. การที่ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน ซึ่งควรทำตอนที่นำเด็กมาฝากใหม่ๆ เพราะเด็กยังไม่คุ้นเคยกับโรงเรียน

4. การจัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5. การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

6. การสนทนาทางโทรศัพท์ เพราะการปรึกษาทางโทรศัพท์สามารถขยเขยการเยี่ยมได้

มอริสัน (Morrison, 2000, pp. 364–365 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542, น. 33–34) กล่าวถึง วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า ครูสามารถจัดกิจกรรมที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้น้อย 4 วิธี คือ

1. วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครองเอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ

2. วิธีการให้มีส่วนร่วม โดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษาเป็นผู้ให้แนวคิดเสนอแนะ การจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตำรา การวางมาตรฐานการทำงาน วิธีนี้กำลังแพร่หลาย เพราะผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการตัดสินใจทางการศึกษา

3. วิธีการมีส่วนร่วม โดยเน้นการพัฒนา เป็นส่วนร่วมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมได้เรียนรู้และวิธีการปฏิบัติที่เป็นการสร้างเสริมครอบครัว

4. วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือ การประมวลวิธีการดังกล่าวข้างต้นมา ประสานกัน โดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมของโรงเรียน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การมีส่วนร่วมที่บ้านในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาการของเด็กทุกๆ ด้าน และการมีส่วนร่วมในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำงาน เสนอความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจทางการศึกษาที่จะทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนมากขึ้น

2.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อรุณี หรดาล (2536, น. 55–68) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีบทบาทในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมในสถานศึกษา กิจกรรมที่สำคัญที่ผู้ปกครองควรหาโอกาสเข้าร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีบทบาทของผู้ริเริ่ม แสดงความคิดเห็น และบทบาทสมาชิกกลุ่มที่ดี เป็นผู้ฟังและเป็นผู้ตามที่ดี

2. ผู้ปกครองมีบทบาทในฐานะเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน ได้แก่ การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน สนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน กระตุ้นหรือเตือนให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ครูได้รับมอบหมาย รวมทั้งคอยแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ เปิดโอกาสให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง หรืออาจมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่เด็กสามารถทำได้ การส่งเสริมประสบการณ์ให้เด็กที่โรงเรียน ได้แก่ การเป็นผู้ช่วยครูดูแลเด็กขณะทำ

กิจกรรม การช่วยวางแผนการสอน ช่วยจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ และการเป็นวิทยากรพิเศษ เพื่อพูดคุย สนทนาเกี่ยวกับอาชีพที่ถนัด เพื่อตอบสนองความสนใจ และอยากรู้อยากเห็นของเด็ก

3. ผู้ปกครองมีบทบาทในฐานะผู้ช่วยเหลือและสนับสนุน ได้แก่ การช่วยเหลือในเรื่องวัสดุ สิ่งของ ทรัพยากรอื่น แรงงานรวมทั้งการให้คำแนะนำ และการเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ตามความสามารถ ความเหมาะสม และความถนัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

พัชรี สวนแก้ว (2536, น. 56) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ในฐานะเป็นครูของลูกหลาน โดยปกติพ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกของลูก ด้วยการเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูและเป็นตัวแทนการปลูกฝังค่านิยมและเจตคติต่างๆ การอบรมสั่งสอนนี้เริ่มตั้งแต่เด็กยังไม่เข้าโรงเรียน จนกระทั่งเข้าไปโรงเรียน มีความก้าวหน้าทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมาก ผู้ปกครองสามารถที่จะเลือกใช้ความรู้ต่างๆ มาจัดสอนให้เด็ก เพื่อที่จะให้เด็กมีความพร้อมที่จะก้าวไปสู่การเรียนอย่างมีระบบต่อไป

2. ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้ปกครองบางคนมีความรู้ ความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น สถาปนิก นักธุรกิจ วิศวกร ฯลฯ ซึ่งทางโรงเรียนอาจจะเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองคนอื่น นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่เด็กโดยตรงแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู และระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

3. ในฐานะอาสาสมัครของโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำงาน ทางโรงเรียนขอความร่วมมือให้มาช่วยกิจกรรมพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน

4. ในฐานะผู้กำหนดวัตถุประสงค์ ในบางครั้งผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆ ของโรงเรียน การดำเนินงานโดยเฉพาะโรงเรียนในชุมชนนั้น จะมีการบริหารงาน โดยเฉพาะโรงเรียนมีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรในโรงเรียน ผู้นำท้องถิ่น และตัวแทนของผู้ปกครอง ซึ่งคณะกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอันจะส่งผลต่อเด็กโดยตรง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น. 20-21) กล่าวถึง บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูเด็ก มี 3 ประการ คือ

1. ผู้ให้การเลี้ยงดู เพื่อเสริมสร้างสุขภาพกายและใจที่ดีให้กับเด็ก บทบาทหน้าที่นี้ของผู้ปกครอง คือ การดูแลเด็กที่ดี ดังนี้

1.1 เสริมสร้างความแข็งแรงและสุขภาพร่างกายที่ดี ด้วยการ

- 1.1.1 ให้อาหาร
- 1.1.2 ให้ออกกำลังกาย
- 1.1.3 ให้พักผ่อน
- 1.1.4 ให้ภูมิคุ้มกัน
- 1.1.5 ให้การรักษา
- 1.1.6 ให้ความเป็นอยู่ที่ดี
- 1.1.7 ให้การป้องกันอุบัติเหตุ

1.2 สร้างสุขภาพจิตที่ดีด้วย

- 1.2.1 ให้ความรัก ความอบอุ่น
- 1.2.2 สร้างความเป็นสมาชิกที่ดี
- 1.2.3 สร้างความมั่นใจให้กับเด็ก

2. ผู้ให้การศึกษาเบื้องต้น ด้วยการสอนและการฝึกแก่เด็ก

2.1 สร้างเสริมนิสัยที่ดี

- 2.1.1 สร้างความมีวินัย
- 2.1.2 สร้างมารยาททางสังคม
- 2.1.3 สร้างความรักในขนบธรรมเนียมประเพณี
- 2.1.4 สร้างความรักแก่สังคม

2.2 สอนอบรมเพื่อแก้นิสัยหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. ผู้ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังกล่าวแล้วว่า พ่อแม่ไม่ใช่เฉพาะผู้เลี้ยงให้เด็กเจริญเติบโต เป็นผู้สั่งสอนเท่านั้น แต่พ่อแม่ต้องเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการตามวัย ด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการปฏิบัติดังนี้

3.1 เปิดโอกาสให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ตามวัย จากการเล่น การคิด การพัฒนาต่างๆ ตามความสนใจ ภายใต้คำแนะนำ ช่วยเหลือที่เหมาะสม เช่น ให้เด็กได้สร้างสิ่งประดิษฐ์ที่ตนชอบ ให้เล่นเกมกับเพื่อนๆ

3.2 การกระทำตนและครอบครัวยเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งด้านเจตคติ และค่านิยมที่สอดคล้องกับสังคมไม่สร้างความคับข้องใจให้กับเด็ก

3.3 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าเด็กสนใจ เช่น เด็กต้องการเล่นดนตรีให้เล่นดนตรี แต่ทั้งนี้ต้องให้คำแนะนำเด็ก และช่วยเด็กให้ทราบว่ ความสนใจนั้นๆ เด็กควรปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้เด็กเข้าใจไม่สร้างความเครียดให้กับเด็ก

สรุปได้ว่า พ่อแม่ต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนที่จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแล การเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะผู้ปกครองเป็นคนที่สำคัญต่อชีวิตของเด็ก ซึ่งจะมีอิทธิพลที่ส่งเสริมสนับสนุนเด็กที่ส่งผลให้มีผลระยะยาวตลอดชีวิตของเด็กให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคม

2.6 หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, น. 34–36) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานในการจัดกิจกรรม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน กิจกรรมฝึกอบรม กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่างๆ

2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ และความคุ้นเคยกันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนา การเยี่ยมเยียน เช่น การประชุมปรึกษา เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพร้อมๆ กับการแลกเปลี่ยนความรู้กัน

การแก้ปัญหาาร่วมกัน การเยี่ยมบ้าน เป็นอีกกิจกรรมที่สร้างสานสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านจะไม่ทำบ่อยนัก อาจเป็นภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือปีละ 1 ครั้งตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ กิจกรรมนี้จะเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โคมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียน

4. กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียน ทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน

5. กิจกรรมบริการ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อบริการแก่สังคม และครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้

6. กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสิ่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม คือ การวางนโยบายโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

ซัมซัน และ ยอนแน (Sumption & Yvonne, อ้างถึงใน ชมแข พงษ์เจริญ, 2542, น. 43) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา คือ การที่ผู้ปกครองหรือประชาชนมีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการสนับสนุนด้านความคิดเห็น การตัดสินใจ สละแรงงาน และเวลาให้โรงเรียนในการวางแผน การกำหนดนโยบาย การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การแก้ปัญหา พัฒนา และสนับสนุนด้านการเงิน การประเมินผลการทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ คือ การมีส่วนร่วมอย่างอิสระ มีส่วนร่วมอย่างไม่มีกฎระเบียบ ประเพณี และข้อตกลงรองรับ การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ โดยปัจเจกบุคคล คือ การเกี่ยวข้องเฉพาะคราว เช่น ในฐานะผู้ชำนาญพิเศษในสาขาอาชีพ

2. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ คือ การมีส่วนร่วม โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ประเพณี และข้อตกลงร่วมกัน การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ คือ ปัจเจกบุคคล เช่น การได้รับเลือกเป็นตัวแทน และเกี่ยวข้องโดยตรง การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ โดยกลุ่มบุคคล เช่น สมาคมผู้ปกครองและครูสมาคมวิชาชีพ

สุมาลี คุ่มชัยกุล (2543, น. 34-35) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในเนื้อหา หรือระดับใดก็ตามตามความคิดที่สำคัญต้องทำความเข้าใจ และถือเป็นหลักการสำคัญในการทำงานร่วมกัน คือ หลักการลดละการใช้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในการทำงาน หรือความพยายามสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และหลักการทำงานที่ถือประสบการณ์ร่วมกันเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม และผลที่จะเกิดขึ้นเป็นเด็กเป็นสำคัญ หากความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมได้รับการพัฒนามาจากฐานของความเท่าเทียมเสมอภาค และรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ร่วมกัน ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย อาจเป็นผลให้เกิด “สภาครู ผู้ปกครอง” ที่เข้มแข็งได้

สรุปได้ว่า หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความสัมพันธ์อันดี และกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นอยู่กับทางโรงเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ครอบครัว และความเชื่อของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมให้ตรงความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กปฐมวัย ในเขตเมืองเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีเป็นกลุ่ม (Focus Group) สัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูโรงเรียนอนุบาลของรัฐและเอกชนที่มีนโยบายและการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ภายในห้องเรียน ในเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์และกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ปกครองและครู โดยครูจำเป็นต้องมีความกล้าและท้าทายในการแสดงบทบาทในฐานะผู้ออกแบบและวางแผนกิจกรรม ผู้ประสานงาน ผู้ดำเนินการ ผู้สังเกตการณ์ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจในการมีส่วนร่วม ตลอดจนเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม

ธีรนาถ เขยกลิ่นเทศ (2549) ผลของการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า (1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยใช้ชุดกิจกรรม “ครอบครัวสุขสันต์ ร่วมกันพัฒนาเด็ก” มีความสามารถทางภาษาโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) เด็กปฐมวัยกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน มีการพัฒนาความสามารถทางภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด และโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสามารถทางภาษาของเด็กกลุ่มอ่อนพัฒนาขึ้นมากกว่าเด็กกลุ่มเก่ง

สุภาพร สุวรรณศรีนันท์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้านอยู่ในระดับสูง คือ พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม

ชนิสรา ใจชัยภูมิ (2555) ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เขตจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่าการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้ และเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษาด้านการอ่าน ด้านการพูด ด้านการฟังและด้านการเขียนตามลำดับ 2. ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดย ภาพรวม

อยู่ในระดับดี แสดงว่าการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้ในระดับดีมาก

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกล (Gail, 1981, abstracts) ได้ทำการวิจัยโดยใช้ชื่อโครงการว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พ่อแม่มีความรู้สึกว่าตนเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนรู้ของลูก โดยให้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้เวลา 3 ปี โดยให้ครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับทารกและเตรียมอนุบาล 6 คน ออกไปเยี่ยมแม่ 11 คน ซึ่งมีลูกระหว่าง 2 - 3 ปี กิจกรรมที่ใช้มีลักษณะที่เมื่อคณะกรรมการออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะพูดคุยกับแม่เกี่ยวกับการเลี้ยงดู และแนะนำให้แม่ใช้ภาษาที่ถูกต้องกับลูก จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมโดยให้แม่มีส่วนร่วมด้วย และให้หนังสือและวัสดุต่างๆ เช่น ดินน้ำมัน กระดาษสี ไว้ให้แม่เล่นกับลูกที่บ้าน นอกจากนี้ เมื่อมีโอกาสนจะเชิญแม่มาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อให้แม่มีโอกาสร่วมทำงานกับลูกในห้องเรียน และให้แม่มีส่วนร่วมรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน เช่น ช่วยหาเงิน สนับสนุนกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เป็นต้น ผลการศึกษาของเกล สรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมให้ความรู้ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้านมีผลเป็นอย่างมากในการช่วยให้พ่อแม่และลูกมีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของลูกได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

คราวว์ (Crowe, 2000, abstracts) ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อเป็นเครื่องมือให้ความช่วยเหลือในการเรียนของเด็กอย่างมีคุณภาพ โดยได้ทดลองศึกษาการติดต่อสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับทางโรงเรียน จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสำเร็จทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย การแสดงออก เพิ่มศักยภาพด้านต่างๆ ของนักเรียน เช่น ด้านสังคม ลดความก้าวร้าว การร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนของลูก

สมิท (Smith, 2000, abstracts) ได้ศึกษาการให้กำลังใจและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ส่งผลให้เด็กที่มีปัญหาผลการเรียนดีขึ้น จากการศึกษาตรวจสอบสภาพการเรียนของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนอย่างกว้างๆ ทั่วไป และสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและทางบ้านมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งพ่อแม่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนจะมีการตอบสนองกับทางโรงเรียนในระดับสูง ส่วนเด็กปกติจะมีการตอบสนองในระดับปานกลางปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

